

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

In plină debandadă

Se știe, că ortodoxia ține cu toată puterea la așezămintele primelor veacuri creștine și fiindcă, pierzându-și unitatea de conducere, nu mai e capabilă de hotărâri obligatoare pentru întreaga lume ortodoxă, se leagă morții de hotărârile primelor șapte concilii ecumenice.

Atitudinea aceasta a ortodoxiei — justificată pe deplin în ce privește dogmele, în materie de credință și morală, unde numai cu autoritate infalibilă se poate merge înainte, în sensul cum o face biserica Romei —, nu are nici un temei de adevăr în ce privește normele disciplinare, așa-numitele canoane, cari în chip firesc sunt și pot fi supuse schimbărilor cerute de spiritul vremii. Adevărat, că unele cari sunt aduse de săboarele ecumenice n'ar putea fi înlocuite decât de alte săboare având aceeași greutate, dar proclamarea autocefațiilor naționale a desființat, cel puțin principal, pretutindeni, această dificultate, peste care în cele mai multe lucruri s'a trecut de mult la ordinea zilei.

Lucrul acesta s'a făcut în biserica ortodoxă română și pe chestia Păscăliei, ajunsă azi o mare piatră de smintală în lagărul pravoslaviei. Dificultatea de-a avea Paștile din anul corect pe ziua de 5 Maiu (22 Aprilie stil vechiu), care desființează apoi complet postul sf. apostoli Petru și Pavel (serbat după calendarul îndreptat, la 29 Iunie), a îndemnat Sinodul acestei biserici, să treacă peste dispoziția ecumenică referitoare la chestiunea raportului acestei sărbători cu Paștile iudevești, și să fixeze Paștile din acest an pe ziua de 31 Martie, deodată cu cele catolice. Hotărârea aceasta s'a luat încă în primăvara anului trecut și toate calendarele s'au făcut potrivit acestei hotărâri a supremei autorități a ortodoxiei române.

Iată însă, că patriarhia din Iarigrad, care — în deosebire de alte biserici ortodoxe, cum e bunăoară cea sârbească — se îndreaptă și ea după calendarul cel nou, a socotit că nu e bine să se acomodeze sugestiilor patriarhiei române și a decis, acum de curând, în Decembrie, ca Paștile din acest an să se țină totuși la 5 Maiu, salvând postul sf. apostoli prin aceea, că începând chiar cu a treia zi de Rusalii (25 Iunie) a dispus, cu dela sine autoritate, patru zile de post, până la sărbătoarea sfinților Petru și Pavel, care vine, astfel, pe Sâmbăta de după Rusalii.

Hotărârea aceasta a dat noi puteri mișcării calendaristice dela noi și călugări și preoți ortodocși se agită, mai ales în Basarabia și în Nordul Moldovei, din greu pentru o mutare a Paștilor pe ziua fixată de Iarigrad. Alimentată probabil și de cercuri politice din opoziție, și sprijinită pe față de teologii dela ziarele „Cuvântul” și „Curentul”, ea a ajuns să răspândească în mijlocul poporului o mare și grea afurisenie, din 1756, a patriarhului Chiril dela Constantinopol.

O revenire în acest punct pare a fi totuși imposibilă și astfel nu-i exclus să asistăm încă la frământări grele în sinul ortodoxiei, ajunsă pe această chestiune la debandada cea mai deplină.

O veche problemă

Religia în școlile secundare — Momentele principale ale ei în lumina ultimelor dispoziții ministeriale*)

de Pr. OCTAVIAN POPA
profesor de religie

În numărul din 5 Ianuarie a. c. al „Unirii” s'a scris despre bucuria de Crăciun, ce ne-a adus-o „Monitorul Oficial” din 23 Dec. a tr. Nr. 287, referitor la învățământul religios în școlile secundare. „Monitorul Oficial” în numărul amintit publică programa analitică definitivă, necesită de aplicarea legii pentru învățământul secundar și astfel ni-se dă și programa analitică a religiei în școlile secundare. E adevărat, că programa privește — așa cum e alcătuită — religia ortodoxă, dar în conformitate cu ea va trebui și noi să pregătim programa analitică pentru propunerea religiei noastre, firește mutatis mutandis.

Se știe, că profesorii noștri de religie au avut multe neplăceri, cu prilejul inspecțiilor școlare, făcute de organele de control ale statului, din cauza deosebirii dintre programa statului și programa bisericii. De aceea noi la alcătuirea programei definitive va trebui să ținem cont de programa oficială. Altcum aceasta rezultă și din faptul, că și biserica noastră a fost reprezentată în comisia cea mare, care a discutat proiectul de programă, în luna Maiu 1928.**)

*

Cred, că e în interesul învățământului religios, să se deschidă o discuție în „Unirea” asupra programei, dacă nu se poate ținea un congres al profesorilor de religie, care ar putea servi foarte mult cauzei atât de importante a învățământului religios.

Profesorii de religie. În Ardeal eram obișnuiți să vedem în profesorii de religie în locul prim slujbași ai bisericii, cari stau sub jurisdicția arhierelui, pe teritoriul căruia muncesc. Noua lege a învățământului restrânge drepturile episcopilor, iar mai nou Inspectoratele școlare, comunicând decizia On. Minister al Instrucțiunii Publice Nr. 145,806 din 27 Nov. 1928, îndrumă pe profesorii de religie, ca pe viitor în afaceri cari privesc religia să nu se mai adreseze arhierilor, ci, pe cale ierarhică, autorităților școlare ale statului. Ating che-

*) Deschizând cu plăcere coloanele noastre pentru discutarea chestiunilor catehetice, dăm acest articol cu observarea, că propunerea ce se face pentru acceptarea structurei generale a programei adoptate de biserica ortodoxă — căreia noi nici în glumă nu-i iertat să-i zicem „oficială” — nu credem să poată fi acceptată. De altfel, episcopatul bisericii noastre s'a pronunțat în chestiune și programa analitică, ca și manualele ce se vor face, vor trebui să se acomodeze hotărârilor luate în conferința episcopescă dela 30 și 31 August. c. N. R.

**) Argumentul este foarte puțin concludent, iar pentru ceice știm care a fost acolo atitudinea acestei reprezentanțe, nu are absolut nici o putere. N. R.

stiunea profesorilor de religie, pentruca la întocmirea regulamentului pentru aplicarea legii învățământului secundar Ven. superioritate bisericească să poarte grije, ca drepturile episcopilor asupra preoților-profesori, și mai cu seamă asupra preoților-profesori de religie să nu fie știrbite, iar pentru controlul lor să se înființeze un inspectorat general al învățământului religios gr.-catolic, la care să se facă numirea la recomandarea Conferinței episcopicești.

Orele de religie. În programa de tranziție, valabilă pe anul școlar în curs, se prevăd câte 2 ore pentru cursul inferior (clasele I—III) și câte 1 oră pentru cursul superior (IV—VII). Art. 32 din legea învățământului secundar, în partea, care privește religia ortodoxă și religia gr.-cat., a fost explicat așa, că pe viitor nu se vor mai face contrageri de clase, ci fiecare clasă își va ținea orele sale deosebit, având să ia materia prescrisă. Decizia, amintită mai sus, din 27 Nov. 1928 Nr. 145806 a On. Minister al Instrucțiunii publice menține ordinul mai vechiu referitor la contragera claselor, în caz că nu sunt cel puțin 15 elevi de religia ortodoxă, sau gr. catolică, în respectivele clase.

Programa definitivă publicată acum prevede câte 2 ore de religie pentru clasele I—VI, și 1 oră pentru clasa VII. În „M.O.” citat mai sus se publică și avizul din 7 Nov. 1928 al Consiliului permanent al Instrucțiunii publice, aprobat de d. Dr. Angheliescu, în care la p. 1 se spun următoarele: „La religie. Consiliul permanent opinează să se aprobe programa analitică, așa cum a fost alcătuită de Consiliul general, cu unele modificări introduse cu cerneală roșie în programa clasei a VII-a și anume fixându-se câte o oră pe săptămână, în loc de două, și reducându-se numărul lecțiilor dela 36 la 25”. — Din aceasta se vede, că Consiliul general a hotărât și pentru clasa VII-a 2 ore pe săptămână, iar consiliul permanent a fixat numai o oră. Motivul a fost de sigur acela, că legea prevăzând un maxim de 30 de ore pe săptămână pentru cursul superior și fiindcă la clasa a VII-a ar fi fost 31, Consiliul permanent a găsit de bine să reducă la primul studiu, la religie, și astfel s'a ajuns la numărul legal de 30. — Acum s'ar putea cere revenirea la 2 ore pentru clasa a VII-a, pentrucă consiliul permanent cu avizul din 10 Dec. 1928, aprobat de d. ministru Costăchescu, a redus orele de limba elenă dela 2 la 1 și astfel clasa a VII-a are acum 29 ore, deci ușor s'ar mai putea adauge încă 1 oră de religie la clasa a VII-a. Cu privire la ore, aceste două chestiuni

ar fi să se rezolve favorabil: Să nu se mai contragă clasele și pentru clasa a VII-a încă să se dea 2 ore.

În legătură cu acestea adaug, că ar fi bine să se stăruie, ca să se dea și la școlile normale tot atâtea ore ca și la școlile secundare. În prezent la școlile normale clasele I—III au câte 2 ore, iar clasele IV—VII câte 1 oră. Adevărat, că în programa analitică a școlilor normale la religia claselor IV—VII se adaug, că în Dumineci și sărbători se va ține cu fiecare clasă câte o oră de instrucție religioasă în legătură cu serviciul divin. Cum s'ar putea pune în practică aceasta, celce-a redactat programa a uitat să ne spună și noi nu știm, cum ar putea să țină profesorul de religie cu fiecare clasă câte o oră în legătură cu serviciul divin din Dumineci și sărbători. Cred că s'a gândit la exhortație, sau la predică, cari însă nu pot ținea câte o oră cu fiecare clasă, ci se țin pentru întreagă școala, sau pentru toate școlile, cari ascultă deodată serviciul divin.

Materia pe clase. După programa noastră de tranziție trebuie să se ia materia pe clase cum urmează: Clasa I Mica Biblie a Vechiului Testament, clasa II Mica Biblie a N. T., clasa III: Catehism, clasa IV: Istoria bisericească, clasa V: Dogmatica creștină, clasa VI: Morala creștină, clasa VII: Apologetică. —

Programa oficială publicată acum fixează materiile astfel: Clasa I Istoria s. a V. T. în 12 lecții și Istoria s. a N. T. Viața și minunile Mântuitorului în 26 lecții; clasa II: Parabolele și învățăturile D. N. Is. Hr.; clasa III: Istoria bisericească universală, cu elemente de catehism și liturgică; cl. IV: Istoria bisericii ortodoxe române; cl. V: Dogmele bisericii creștine ortodoxe cu un supliment de Liturgică; clasa VI: Morala creștină și clasa VII: Apologetica. Cum vedem se dă mai puțină importanță Istoriei L. V. și mai multă importanță Istoriei L. N. și Istoriei bisericești.

Putem și noi adopta acest program, firește cu schimbările necesare? Eu cred, că putem. Istoria L. V. se poate reduce, fără nici o pierdere. Vom lua atât, cât trebuie pentru

a se evidenția crearea, conservarea și îngrijirea lumii, precum și conducerea și pregătirea lumii la răscumpărare, după cari tot în clasa I-ă vom trece la venirea Răscumpărătorului, viața și faptele Lui. Pentru aceasta va trebui să se facă un manual nou, potrivit pentru elevii clasei I. Pentru clasa II eu cred, că nu ne trebuie manual. Să se ia tot deadreptul din s. Scriptură a L. N., având să se cetească textele cuprinzând parabolele și învățăturile Mântuitorului și explicându-se. La explicare se poate folosi profesorul de admirabila carte „Pildele lui Isus” de P. Gallina, în traducerea păr. Fireza. Prin aceasta vom ajunge la un rezultat nespus de însemnat: Elevii vor cunoaște pildele și învățăturile I. Isus din însuși izvorul sacru și se vor deprinde cu cetirea și căutarea textelor sf. Scripturi, rezultat de foarte mare importanță în luptele cu sectele pocăite. Istoria bisericească împărțită pe două clase e cât se poate mai bine. În clasa III să se ia Istoria universală a bisericii, având să se ia explicarea Credeului la sinoadele ecumenice cele două dintâi. În legătură cu încheietura a a 9-a să se ia și învățătura despre poruncile dzești și bisericești, iar în legătură cu taina sf. pocăințe să se ia și învățătura despre păcat. În programa oficială despre mucenici se vorbește în lecția 30 (martirii Gheorghe și Dumitru) și 31 (mucenița Ecaterina și cuvioasa Paraschiva). Martirii să se ia deodată cu lecția 10. „Persecuțiile din partea păgânilor”, iar ss. Părinți mai însemnați s'ar putea lua în 2 în loc de 3 lecții, prin ce am cruța 3 lecții, la cari am mai adaug 2 ore, ce ne rămâne, dacă luăm în 1 oră „Starea bisericii răsăritene, după despărțirea de biserica apuseană”. Cele 5 ore cruțate astfel le-am putea folosi pentru „Istoria pe scurt a bisericii unite române”. E de mare lipsă să se ia în clasa III și „Istoria pe scurt a bisericii noastre”, pentru că mulți elevi cu trei clase se duc la meserii, sau la P. T. T., ori la C. F. R. sau în alte părți, iar pentru multe fete, mai cu seamă în localitățile unde sunt numai gimnazii, clasa III e ultimul an de școală. E neapărat de lipsă, ca atât cei ce trec la cariere practice, cât și fetele, cari rămân cu cele 3

clase ale cursului inf. să cunoască și istoria bisericii noastre. Mă mir, că programa oficială nu a ținut cont și la religie de aceea, că clasa a III-a e ultima a cursului inferior, cum a ținut seama la istoria profană și la geografie.

În clasa IV, în loc de „Istoria bisericii ort. române”, noi vom lua „Istoria bisericii unite române”, firește ținând seamă de legătura strânsă, ce a fost în dezvoltarea celor două biserici românești. În clasele V-VII materiile sunt aceleași, firește și aici mutatis mutandis.

*

Aceste sunt părerile mele referitoare la învățământul religios în școlile secundare. Va trebui să se fixeze și la noi cu toată graba posibilă programa definitivă, pentru că să se poată face manualele necesare, respectiv să se poată modifica cele de acum conform împrejurărilor schimbate. Ar fi de dorit să nu se scoată ediții nouă, până nu se fixează programa definitivă.

Inculcarea inseratului în arhidieceza Blajului. Încă Sinodul din 1927 a reîmpropătat dispozițiile unui canon mai vechiu din 1869, în care se cerea clerului arhidiecezan, ca înafară de utrenie și liturghie să țină în toate Duminecile și serbătorile și inseratul (vecernia), având să instrueze cu ocaziunea acestui serviciu dumnezeesc, tineretul adult.

Se vede însă, că această dispoziție sinodală, deși are acum sancțiuni, nu se observă „destul de regulat”, pentru că un nou ordin circular, dela sfârșitul anului trecut 1928, a trebuit să inculce din nou acest obligament, impunând protopopilor să controleze cât mai conștiincios împlinirea acestei îndatoriri a clerului din cura animarum. Noul ordin nu reamintește sancțiunile, și rău face, pentru că fără aplicarea întocmai a acestora chestiunea va rămâne și pe viitor în domeniul desideratelor inoperante. Și aceasta spre marea pagubă a educației sufletești, totuși atât de importante, a tinerimei adulte și spre perpetuarea relelor ce urmează din lipsa de ocupație mai serioasă

☐ ☐ Foiața „Unirii” ☐ ☐

Floarea gândului curat

Sugestiile câtorva clipe de reculegere privind grădina inimilor preoțești

de Dumitru Neda

I

Praznicul Nașterii celei mai presus de fire, cu taina-i străină și preamărită, își va mai vibra încă multă vreme fiorii sfinți, în sufletele ce se închină cu credință Pruncușorului alinat de Maica Fecioară, proslăvit în cântări de puterile cerești, dăruit cu aur și cu mirodenii de Craii dela Răsărit, iar sfatul celor trei Păstori ai visării cucernice române, ce-și dau întâlnire în Noaptea Sfântă la scăpărarea de lumină a stelelor: Haideți fraților să mergem, floricele să culegem! în câte inimi preoțești n'a trezit el, deodată cu picuratul lin al colindei, acorduri adânci, prelungi, de neuitat, cu semnificația lui profundă în sine și atât de caracteristică pentru gingășia sufletului românesc!

Celui ce s'a arătat încântat de podoaba nelucrată de mâini omenești a crinilor câmpului (Mt. 6, 28—9), flori se cuvine să-i aducă, în semn de închinare, toți câți stau în slujba Lui. Flori multe; flori binemirosoare!

Floarea gândului curat înainte de toate. Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeu, se ruga, smerit, Psalmistul, dintru adân-

curile unei rătăcirii pierzătoare (Ps. 50, 11). Dă-mi, fiule, inima ta, stăruie de noi Duhul Domnului (Pilde 23, 25). Inima cu toate dorințele ei curățată în focul Mângăietorului și pusă în slujba Mântuitorului, pentru a duce la isbândă *gândurile dragi și scumpe Acestuia*, rămâne deapurarea idealul călăuzitor al sufletului preoțesc.

Spune povestea vieții marelui răscolitor de conștiințe și vrăjitor de suflete, pornit pe drumul cuceririlor din medievala Claravallis, că odată ce-a trecut pragul schimniciei, obișnuia să-și pună adeseori, în tăcerea chiliuței singuratică, întrebarea de spăimântătoare seriozitate: Bernarde, Bernarde, ad quid venisti? (Cf. Dr. Piszter Imre: Szent Bernát élete és művei. Budapest. 1899. vol. I. pag. 44) Pagini glorioase de anale bisericești vor vesti cât lumea rodurile ce-au odrăslit povețele acelor sfātuiri cu sine însuși.

Dar tu *suflete al meu* de ce gânduri ești bătut? Ce dor ascuns te-a îndemnat să-ți cauți loc între apostoli? Căci apostolie se cheamă rostul tău în lume. Tu ești crainicul Impăratului celui Mare, tu ești sămănătorul cuvintelor Lui, tu ești prelungirea în timp a persoanei Lui, — alter Christus — inima ta având să bată în ritmul inimii Lui, interesele tale identificându-se cu ale Lui, subordonându-se alor Lui.

Amploarea și grandoarea perspectivelor ce ni-se deschid în lumina acestor considerații sunt uluitoare. Și ce rareori și cât de puțin ne atrag ele luarea aminte.

Ce preocupări frământă sufletul Preotului celui mare, începătorul păstorilor și chipul de urmat al nostru al tuturor?

1. Preamărirea Tatălui ceresc.

Pe tot răstimpul scurs între gânguritul din ieslea Betleemului și plecarea capului pe Crucea de pe Golgota, mâncarea lui tainică a fost una și aceeași: să facă voia Tatălui (Io. 4, 34), preamărindu-l printr'asta (Io. 17, 4), pildă dându-ne să facem așisderea. E atâta întunec și răceală în lumea aceasta, la carea caută cu îndurare, totuși, de sus ochii Tatălui uitat de copiii cufundați cu totul în grija celor de jos.

Menirea noastră este să ridicăm spre ceriu privirile ațintite spre pământ. Haina, vorba, procedura în multiplele situații și întorsături ale vieții trebuie să fie totatătea semne arătătoare spre înălțime. Amvonul, altarul, strada, cafe-neaua, bodega, prăvălia, bălciul, adunările culturale, petrecerile, clăcile, vilegiatura, excursiile, hipodromul, teatrul, cinematograful, propaganda electorală, și orice veți vrea, ne dau sute și mii de prilejuri să răspândim germenii vieții veșnice, carea este cunoașterea Tatălui (Io. 17, 3) și slava lui.

De aportul slovei tipărite sub acest respect e de prisos să se mai vorbiască.

Suflete al meu: ai tu această preocupare a Domnului și Dumnezeuului tău? Mulțumit ești cu tine? (Tu, nu alții, pentru că mobilul tăinuit al faptelor tale — intențiunea — numai tu îl ști și totul atârnă dela curăția ori necurăția acestui mobil).

a credincioșilor în după amiezile acestor zile de odihnă.

Chestia merită în adevăr toată sollicitudinea și pedepsirea exemplară a celor neglijenți, începând — dacă ar fi cazul — chiar cu cei din Blaj și apropiere, ale căror neglijențe pot fi numai decât verificate, va trezi din amorțeală foarte curând pe toți cari cred că pot nesocoti ordine atât pe precise.

Din experiența unui an. Apropos de imprimările introduse în arhidieceza Blajului la începutul anului trecut (prin ordinul circular I—1928), unul dintre protopopii noștri ne trimite câteva observări făcute pe marginea lor, cari pot folosi celorce vor avea să se îngrijească, la timpul său, de retipărirea lor, dar cari pot servi și drept călăuze pentru utilizarea mai bună și mai ușoară a imprimatelor existente.

Ele privesc mai ales raportul acestor imprimări cu cele referitoare la datele statistice, cari, evident, trebuiau să fie în conglăuire și sunt următoarele:

1. În ce privește mărturisirile, datele statistice cer numărul lor după sex și astfel trebuia ca rubrica „mărturisiri” să fie scindată și în condica funcțiunilor sacre. La o retipărire a condicei să se introducă deci această scindare, dar și până atunci o poate face fiecare preot, ori apoi să introducă mărturisirile în felul: 3 + 5, 0 + 2, 2 + 0, cuprinzând sub cifra primă totdeauna pe bărbați, iar sub a doua pe femei.

2. După numărul preoților cari celebrează zilnic sf. liturghie crește mereu, condica ar trebui să aibă pe fiecare pagină 32 de linii (numărul zilelor lunii, plus una pentru sumare), spre a nu trebui să treacă pe altă pagină, ce îngreunează sumarea. Și aici se poate însă ajuta prin linii făcute pe pagină în continuare, ori prin împărțirea în două a câtorva distanțe dintre linii.

3. Rubrica „preotul” este aproape de prisos la 98% dintre parohii; în schimb ar

2. Sângele vărsat pe lemnul de ocară de Fiul lui Dumneșeu să rodească cât mai îmbelșugat spre mântuirea sufletelor răscumperate cu prețul lui — este o altă preocupare a Capului, ale cărui mădulare mistice suntem.

Păcatul singur zădărnicește această dorință dumnezească. Stăpânirea lui: datorința noastră de zi și de noapte. Mijloacele: rugăciunea și sfatul bun. Numărul și mărimea biruințelor binelui asupra raului, biruințe câștigate de umile persoane topite în rugă tănuită, se va cunoaște numai când Fiul Omului va descoperi cele ascunse ale oamenilor strânși la obșteasca judecată din valea Iosafat. Putem fi siguri însă că ne-am trudit, și nu în zădar, să-și aducă rodirile sale Patimile sfinte, totdeauna, decâteori numai am sfătuit pe cineva să-și plece capul sub epitrahil spre iertarea păcatelor, decâteori am trezit în cineva părerea de rău pentru păcate, decâteori am pornit pe cineva spre înfrânare întru împuținarea păcatelor și slăbirea pasiunilor sale rele. De câteori ai pus în mâna cuiva o carte cu suferințele Domnului, de câteori ai îngenunchiat cu cineva înaintea semnului izbăvirii, de câte ori ai stors o lacrimă din ochii cuiva înduioșându-l cu tâlcuirea patimilor mântuitoare, tot deatâteori ai lucrat mână în mână cu Răscumpătorul, ca scump sângele său să-și aducă rodirile sale.

Suflete al meu: aruncă o privire asupra celor trecute vremi și judecă-te singur înainte de ce te-ar judeca Domnul tău cel răstignit.

trebui introduse alte rubrici, la cari trebuie să răspundă datele statistice.

4. O observare pentru imprimatul privind vizitațiile canonice, este că după întrebarea: „în ce relații trăiește preotul cu autoritățile civile”, ar trebui lăsate vre-o 2 linii goale pentru a se putea da și motivarea. Aceasta, pentru că relațiile rele, ori mai puțin bune, pot proveni din multe cauze, și este mare deosebire dacă ele provin din vina preotului, ori din vina autorităților, față de cari preotul apără interesele credincioșilor, ale bisericii, școlii confesionale, ori alte asemenea. Dar și până s'ar lărgi această rubrică, protopopul va găsi modalitatea de a da și motivul, căci e bine s'o facă.

In chestia pensiilor

Un răspuns la cele scrise de „Omicron” în Nr. 50—1928 al „Unirii”

Tonul vehement, dar nemotivat, prin care „Omicron” din Nr. 50—1928 al „Unirii” cearcă să-și susțină teza în chestia pensiilor, nu face bun serviciu cauzei.

Chestia aceasta, „nod gordian”, cum o numește, nu e consult să se taie cu sabia, dar nici nu e nevoie, căci se poate desnoda frumuseț, fără de a altera așa, însă numai dacă în discuțiile noastre nu ne vom ofensa reciproc, ci ne vom nizu să venim într'ajutor bunilor noștrii arhieriei, cari numai cunoscând toate părerile, vor putea rezolvi marea problemă spre mulțumirea tuturor.

Nerespectând părerea adversarilor tăi și, în loc de a-i combate cu argumente silindute din răpuzeri a le pune pe frunte pecetea egoismului, numindu-i oameni slabi de înger, suflete mici ș. a. încă nu ai dovedit „altruismul”, cu care ți-ar plăcea să te mândrești. Nu este anume logic a nu admite „selecționarea”, în același timp, când vrei ca lumea să te creadă, că porți atât de mult la inimă soarta tristă a „văduvei ajunsă servitoare”, în bucătăria jandarmilor. Și ni-se pare cu totul neînțeles a fi cu oroare față de „selecționare” și în aceeași vreme să te impotrivești înființării fondului de pensiu, singura operație capabilă a face, ca ideea „selecționării” să cadă dela sine.

Contribuția ce ni-se cere, dacă nu se creiază din ea fond de pensiu, ci să distribuie, nu mai poate fi numită pensie, ci milă. Dreptul la pensie nu pe poate contesta nimănu, mila însă numai celui lipsit i-se cuvine. Oricât s'ar insista pe lângă „conștiința noastră de preot” și pentru „datorința noastră de a propovădui milostivirea”, este absolut evident, credem, că virtutea milosteniei nu poate fi interpretată așa fel, că cel ce are puțin ar fi obligat a da celui ce are mai mult.

Scrisul meu din Nr. 49—1928 al „Unirii”, care a cauzat atâta supărarea fratelui „Omicron”, l-am făcut sub impresia penibilă ce mi-a făcut o discuție, degenerată la urmă în ceartă formală alor doi frați: Primul, de părerea lui „Omicron”, nu-l mai slăbea pe al doilea, care nu-i împărtășia părerea, și care nu are în familie nici o văduvă, având în schimb, singura lui avere privată, 3 copii de școală, din epitetele: „egoist” „slab de inger” ș. a. și asta o făcea primul, a cărui văduvă ocrotită are un oficiu cu salariu de 3000 lei lunar, iar el o parohie mai bună, ba și câteva zeci de jughere avere privată.

Scena aceasta tristă, care grăește de ajuns dela sine, m'a îndemnat să-mi arăt îngrijorarea, ca, nișuindu-ne să sanăm „rana deschisă”, nu cumva să deschidem altă rană mai dureroasă! Și, fără a fi convins cât de puțin de argumentarea lui „Omicron”, îmi păstrez, și cred cu mult temei, această îngrijorare. Sincer

Ce nu se mai poate admite. Din raportul dlui ing. Hoiescu, raportorul general al noului buget, reținem următorul pasaj care caracterizează de minune opera nefastă de până acum de pe terenul economiei noastre, zise „naționale”:

„Pentru opera de valorificare a bogățiilor țării și de intensificare a producției va fi nevoie de o întreagă modificare a legislației economice trecute... care să permită capitalului străin un tratament egal cu capitalul național, spre a veni să colaboreze cu noi și să fecundeze viața economică a țării.

„Tot în scopul acestei însănătoșiri a vieții noastre trebuie să așezăm pe baze cu totul noi întreaga politică noastră vamală. Nu mai este admisibil să adăpostim la umbra taxelor vamale, așzate fără nici un criteriu, ci numai după interese și persoane, o întreagă serie de industrii parazitare, cari n'au altă menire decât aceea de a scumpi viața, a sărăci țara, a știrbi încasările statului la import și a paraliza imboldul unei producțiuni raționale și ieftine.

Trebuie să înceteze anomalia care îngădue de pildă fabricelor noastre de hârtie să vândă cu 21 de lei kgr. de hârtie, care în străinătate costă 10 lei, sau a celor de zahăr cari vând cu 36 lei kgr., care se oferă în străinătate cu un preț mai mic de jumătate; ori fabricelor de ciment, cari vând cu 2.800 lei tona de ciment, care se oferă în Polonia cu 1200 lei. Să înceteze acest bir asupra populației sărace, care e obligată să plătească încălțămîntea și îmbrăcămîntea cu prețuri de trei ori mai mari ca acelea cu cari le-ar putea oferi străinătatea.

„Nu mai este admisibil ca o țară cu mici agricultori să pună taxe vamale prohibitive asupra plugurilor și uneltelor agricole sub pretextul încurajării unei industrii așa zisă naționale, căreia i-se permite a vinde aceste unelte, de o calitate inferioară, dar cu prețuri duble.

„Sa nu uităm, că țările cari se înconjoară cu ziduri chinezești la import, vor avea de suportat consecințe similare la exportul propriilor lor mărfuri...”

Pentru tipografie

Prima listă de contribuiri din acest an, pentru tipografia părinților baziliani dela Bicsad, o deschide I. Preasfinția Sa p. mitropolit Vasile, pe care o socotim de cel mai bun augur pentru realizarea în cursul noului an a operei plănuite. Faptul, că și I. Preasfinția Sa a ținut să pună o piatră la temelie viitoarei tipografii mănăstirești, înseamnă o aprobare a mișcării și aceasta va îndemna de sigur și pe atâția alții, cari n'au dat încă pentru acest scop, să contribuie și ei cu obolul lor.

Lista de acum cuprinde și alte oferte însemnate, după cum reiese din următoarele:

Dr. Vasile Suciu, mitropolit, Blaj	Lei 4500
Dr. Victor Crișan, preot, Cichago (20 doll.)	„ 3200
Dr. Augustin Popa, profesor de teologie, deputat, Blaj	„ 3000
Preoțimea districtului prot. al Buzei	„ 750
Dr. Ioan Nicoară, profesor de liceu, Cluj	„ 500
Dna Susana Nicoară, profesoară la școala normală, Cluj	„ 500
Vasile Cochina, preot, Trip	„ 500
Petre A. Boțian, primnotar, Toplița	„ 250
Ieronim Man. preot, Băgău	„ 200
Pantelimon Zagrai, preot, Bistrița-Bărgău	„ 200
Nicolae Frâncu, preot, Subpădure	„ 100
Ștefan Betea, funcționar, Reșița	„ 100

Nu știm exact, care este suma totală a contribuțiilor intrate până acum, dar sperăm că până pela mijlocul anului, când e vorba să se deschidă noul așezământ tipograficesc al bisericii noastre, să fie o sumă suficientă pentru a putea începe activitatea cu toată nădejdea.

Știri mărunte

ABONAMENT NOU. Cu prețurile indicate în fruntea foii, deschidem prin aceasta nou abonament la „Unirea”, rugând pe toți abonenții, să ne trimită, cât mai fără întârziere, noul abonament.

Pentru mai multă urbanitate. Un ordin al ministerului de interne, constatând că »mulți dintre cei, cărora statul le asigură existența, nu sunt conduși în activitatea lor de spiritul larg și de înțelegerea care caracterizează pe funcționarii țării apusene«, pun în vederea tuturor funcționarilor, ca în viitor »să observe față de cetățenii cari se adresează autorităților, de orice categorie socială ar fi... regulele celei mai stricte politețe«. Și ordinul nu glumește, amenințând cu »scoaterea din slujbă« a celor refractari, ceace va face, sperăm, ca situația în adevăr să se schimbe. Poate n'ar strica însă, ca atari ordine să se dea și din partea altor ministere.

Anul nou la mitropolia Sibiului. »Telegraful român« dă felicitărilor de anul nou dela mitropolia din Sibiu o importanță deosebită, publicând în extenso cuvântările ce se rostesc cu acest prilej. Aflăm deci, că anul acesta I. Preasfințitul mitropolit Nicolae a ținut să lipsească de acasă, dar că eșecul suferit anul trecut pe chestia legii cultelor a trebuit să fie totuși reamintit, punându-se chiar în legătură cu »doritul act de readucere a tuturor fraților români la sinul bisericii ortodoxe«, act, chipurile, »cu totul firesc și patriotic«, care »odată și odată, poate mai degrabă decât socotim«, tot va trebui să se înfăptuiască. — Vedem deci, că într'o vreme când cei mari încep să se mai liniștească, agitația pornește din nou din partea celor mărunți. Vom urmări-o și în ogorul acestora, căutând să ne facem și pe viitor cât mai deplin datoria.

Locale. Dumineca viitoare, a Vameșului și Fariseului, va predica în catedrală p. Dr. Alexandru Rusu, canonic mitropolitan.

— Ajungându-se la o supra-încărcare a Uzinei electrice, este inomis necesar ca ea să fie mărită. Și aceasta se va face pe cât știm încă în cursul primăverii, fie prin instalarea unei a doua turbine, la moara bazilitană de pe Târnava mare, fie — și asta-i mai probabil — prin înzestrarea actualei Uzine cu un motor de rezerva, cu ajutorul căruia s'ar putea evita pe viitor și neajunsurile provenite din înghețarea apei dela turbină, care a făcut anul acesta mai multe mizerii decât oricând altădată.

Regele Iugoslaviei a proclamat dictatura. Neisbutind să împace pe Sârbi cu Croații, cari în cele din urmă au ajuns să se gândească la o federalizare a statului iugoslav, Regele Alexandru a suspendat Constituția, a dizolvat parlamentul și, formându-și un guvern personal, luat din toate neamurile pe cari le stăpânește, s'a proclamat dictator al țării. Lovitura s'a dat în ziua de Crăciun — serbat acolo după stilul vechiu, la 6 Ianuarie —, și astfel încă nu se știe destul de precis ce urmări poate să aibă. Se crede însă, că Regele va fi în stare să stăpânească situația, pregătind astfel, în chip autoritar, zile mai bune pentru nefericita țară, vecină și aliată.

Societatea preoților adoratori. Fără a mai aștepta organizarea pe întreagă provincia hotărâtă de corul episcopesc — dar care întârzie de fapt, într'un chip destul de supărător —, eparhia Lugojului a reluat firul rupt al organizării sale speciale, numind de conducător al mișcării pe p. Dr. George Fireza. Acesta a și pornit acțiunea, invitând pe preoții diecezani să îmbrățișeze această frumoasă și folositoare miș-

care. Să sperăm, că lucrurile organizării nu vor mai întârzia prea mult nici în restul provinciei noastre bisericesti.

† **Păr. Ioan Câmpian**, paroh în Jabenita (arhidieceză), s'a stins în 4 Ianuarie c. — la 2 zile după soția sa —, în anul 79 al vieții și 53 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!

† **Hermina Câmpian n. Ludoșan**, soția p. Câmpian din Jabenita (arhidieceză), s'a stins la 2 Ianuarie c. în anul 70 al vieții și 53 al fericitei sale căsătorii. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

B. Maieru. Nu știm, dacă cursurile de cantori se vor ține, ori nu, și anul acesta. Dacă va fi să se țină veți avea însă, din bună vreme, toate amănuntele în coloanele acestui ziar.

„Ordinea“. București. Văzând cât de mult Vă preocupă chestiile dela Blaj și câtă importanță dați scrisului nostru, am dispus, ca, începând chiar cu acest număr, să Vi-se trimită »Unirea«, pentru a o putea avea mai la îndemână. Dar pentruca și noi să putem ști cari sunt înaltele sentimente »patriotice«, cari Vă animă, Vă rugăm să nu ne refuzați »schimbul«, pe care prin aceasta Vi-l cerem. Cei care ne foaia statornic veți putea ajunge, credem, la convingerea, că cuvântul nostru se spune foarte răspicat, în toate chestiunile cari ne ating, nu numai dela venirea la guvern a dlui Iuliu Maniu, și că va continua să vorbească la fel și când vor ajunge din nou la guvern... patronii Dvoastră. Apărând drepturile la viață ale bisericii noastre, pe cari nu circularele secrete ale mitropoliei Sibiului vor putea să le desființeze vreodată, »Unirea« nu face operă de învrăjbit, ci caută să prevină noile uneltiri ortodoxe, cari ne-au făcut până acum atâtea mizerii. Iar dacă Dvoastră credeți, că faceți opera »patriotică« afișând în fruntea »Ordinei« articole ca »Blajul amenință!...« și cel din numărul 21 — în care insinuați că liberalii ar fi fost alungați dela guvern, iar d. Maniu ar fi fost adus la guvern din partea noastră, a Blajului — Vă privește, dar Vă rugăm să cunoașteți că dacă Blajul a putut supraviețui celor zece ani de umiliri liberale și averescane, de acum nu mai moare. Și Vă înșelați foarte mult, dacă credeți că agitațiile confesionale, alimentate până acum din partea celorce simt ca Dvoastră, vor putea să mai iasă vreodată din mormântul, în care au fost îngropate definitiv, deodată cu regimul nefast de până acum. Incolo vom mai avea poate de împărțit împreună. — La revedere deci!

I. Câmpia Turzii. Fiindcă de fapt este foarte interesant și merită a fi reținut, dăm aici întocmai afurisenia calendaristică dela 1756, care se răspândește acum printre ceice țin să revină, cu orice preț, la anomalii vechiului calendar: »Ceice se vor alipi la Păscălia gregoriană și calendarul papistășesc, fie ei preot, sau mirean, să fie îndepărtat dela Dumnezeu și blestemat, pentru ca după moarte să nu putrezească, ci să rămână în vesnicile munci. Pietrile și fierul să se desfacă și să se risipească, iar acelaș niciodată și nici decum. Să moștească el lipsa lui Ghișic și să se gătuie ca Iuda. Să fie pe pământ ca odinioară Cain, în tot locul temurând și oftându-se. Mânia lui Dumnezeu să fie peste capul lor, iar soarta lor să fie cu Iuda vânzătorul și cu tăgăduitorii de Dumnezeu Iudei. Pământul, defăcându-se, să-i înghită pe ei, cum a înghițit pe Avron și pe Datan. Ingerul Dlui să-i gonească pe ei cu sabia în toate zilele vieții lor; să stea ei sub toate anatemele patriarhilor și săboarelor, sub veșnica lepădare dela biserică și aruncați în nestinsa gheena a focului. Amin«. — Și apoi să mai ții Paștile deodată cu papistașii!

M. Sibiu. Dacă Sibiul tace chitic, în chestia faimoasei circulare secrete, este pentrucă probabil nu are ce să răspundă. Dar lucrul este mult mai grav, decât să poată rămânea într'atâta și fiindcă e vorba de o chestie care privește o lege pozitivă în vigoare, evident, nu se poate ca ea să fie îndrumată în competența Sf. Sinod, unde ar vrea să o știe »Ordinea« dlui M. Burilianu. Incolo, ne miră de fapt și pe noi, că oamenii partidului liberal timbrați, nu mai departe decât acum la anul nou, din partea vicarului dela Sibiu drept »egoști«, »neprițepuți« și »intriganți«, pentrucă n'au înțeles să soluționeze legea cultelor în felul dorit de I. Preasfințitul Nicolae —, vin totuși să ia acum apărarea acestui mitropolit, care numai că nu afurisese, la timpul său, pe fostul ministru de culte, d. A. Lapedatu.

M. Boghiș. »U. P.« este o foaie cu totul independentă de noi. Nu putem fi făcuți deci răspunzători pentru lucruri cerute, fie și de 4 ori, acelei gazete.

Oficiul parohial. Lechința de Mureș. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1929.

G. Cordău. Am primit 100 Lei, abonament pe jumătatea primă a anului curent.

M. Lugoj. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

C. Măluțiu. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1928.

Casina. Gherla. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

I. Satu mare. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

B. Lugoj. Am primit 300 Lei. Achitat până la 30 VII 1929.

D. Gurghiu. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Tâmbaia. Am primit abonamentul pe 1928.

Ch. Alba-Iulia. Am primit 150 Lei. »U. P.« se trimite.

C. Șoimuș. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

M. Bara. Confirmăm primirea abonamentului pe 1928.

H. Satu mare. Chităm primirea sumei de Lei 200.

S. Dumbrăveni. Am primit abonamentul pe 1929.

S. Vălioara. Chităm primirea sumei de Lei 200.

P. Bunești. Am primit sumă trimisă.

Antoniu Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru biserici românești

Atelier fondat în 1903

BLAJ, județul Târnava-mică

Batoze Typul cel mai nou

Tractoare

Instalațiuni de moară

S. A. Română pentru Comerț de
Mașini Agricole

Cluj, Str. Regina Maria Nr. 45

Reprezentanța generală pentru România al fabricii

Első Magyar Gazdasági Gépgyár,
BUDAPESTA

(987) 6—?

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foști

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu tuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 15—?